

РЕШЕНИЕ

№ 209

гр. София , 10.03.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 2-РИ ГРАЖДАНСКИ в публично заседание на седемнадесети февруари, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Иво Дачев
Членове:	Мария Георгиева Асен Воденичаров

като разгледа докладваното от Асен Воденичаров Въззивно гражданско дело № 20201000502497 по описа за 2020 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

С решение № 47 от 17.02.2020 год., постановено по гр.д.№ 384/2019 год. по описа на Врачанския окръжен съд, ГО, Прокуратурата на Република България е осъдена на правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ да заплати на В. П. Т. сумата от 40 000 лева, представляващи обезщетение за претърпени неимуществени вреди, както и сумата от 1 000 лева, представляващи обезщетение за имуществени вреди, вследствие на водено срещу него наказателно производство за извършено престъпление по чл.115, вр.чл.20, ал.2 от НК, прекратено с влязло в сила постановление на ОП-Враца от 30.06.2014 год., както и по чл.294, ал.1, вр.чл.26, ал.1 от НК, прекратено с постановление на ОП Враца на 04.12.2015 год., заедно със законната лихва върху тези суми, считано от 28.06.2016 год. до окончателното плащане, като искът за неимуществени вреди е отхвърлен до пълния размер от 80 000 лева.

Решението е обжалвано от ищеца В. П. Т. в частта с която искът е отхвърлен за разликата от 40 000 лева до 50 000 лева. Твърди се, че в обжалваната част решението е неправилно, постановено в нарушение на чл. 52 от ЗЗД и при несъобразяване с всички доказани по делото обстоятелства, относими към размера на обезщетението, както и определеното обезщетение не е съобразено с практиката по сходни случаи. Искане се отмяна на решението в обжалваната част и уважаване на иска до посочения размер. Претендира разносните по делото.

Решението е обжалвано и от ответника Прокуратура на Република България в осъдителната част, като се излагат доводи за неправилно приложение на чл. 52 ЗЗД досежно присъдените неимуществени вреди, тъй като определеният размер е завишен и отново не е съобразен с практиката. Моли съда да отмени решението в осъдителната част и постанови ново, с което исквете да бъдат изцяло отхвърлени.

Въззиваемите страни по жалбите оспорват същите.

Софийският апелативен съд, в изпълнение на правомощията си по чл. 269 от ГПК, намира решението в обжалваните части за валидно и допустимо. По очертания от оплакванията в жалбите предмет на въззивен контрол намира следното:

Предмет на производството пред първоинстанционният съд е иск с правно основание чл. 2, ал. 1, т. 3 от ЗОДОВ.

Ищецът В. П. Т. излага в исквата си молба, че с постановление от 01.05.2013 г. по ДП № 1606/2012 г. на ОД МВР Враца е бил привлечен като обвиняем и му било повдигнато обвинение за извършено престъпление по чл.115, ал.1 вр.чл.20 ал.2 вр.ал.1 НК, като по искане на ВрОП с определение от 02.05.2013 г. по ЧНД № 195/2013 г. на ВрОС на основание чл.64, ал.4, предл.1 НПК на ищеца била взета мярка за неотклонение „задържане под стража“, а с постановление от 08.07.2013 г. по ДП № 164/2012г. на ВрОП на наблюдаващия прокурор, наложената му мярка за неотклонение „задържане под стража“ била изменена и заменена с по лека – „парична гаранция в размер на 2 000 лева“. Твърди, че без да е извършил цитираното по-горе престъпление според изложеното в исквата молба ищецът престоял в ареста 69 денонощия. Поддържа, че на 23.07.2013 г. с постановление по ДП № 63/2013 г. по описа на ОД МВР Враца му било повдигнато обвинение за извършване на същото престъпление, но като помагач на извършителите, а с постановление на прокурор от ВрОП от 30.06.2014 г. по ДП № 164/2012 г. наказателното производство против ищеца било прекратено. С постановление от 22.04.2014 г. на разследващ полицай при РУП Враца му било повдигнато ново обвинение за извършено престъпление по чл.294, ал.1, вр.чл. 26, ал.1 от НК като е привлечен в качеството на обвиняем по същото. През юли 2014 г. ВрОП внесла в ОС Враца обвинителен акт против него и други лица, като с присъда от 04.02.2015 г. по НОХД № 322/2014 г., ВрОС признал и тримата подсъдими за виновни по повдигнатите им обвинения, а на основание чл.294, ал.1, чл.26 и 54 НК ищецът бил осъден на две години лишаване от свобода, като изтърпяването било отложено за срок от 4 години от влизане на присъдата в сила. С решение от 03.11.2015г. по ВНОХД № 304/2015 г., въззивния съд отменил присъдата на ВрОС и върнал делото за ново разглеждане на прокурор от ВрОП, поради допуснати съществени процесуални нарушения. С постановление от 04.12.2015 г. по ДП № 164/2012 г. прокурор от ВрОП прекратил наказателното производство против ищеца за извършено от него престъпление по чл.294, ал.1, вр.чл.26, ал.1 от НК, предвид разпоредбата на чл.294, ал.3 от НК, изключваща наказуемостта на деянието между съпрузи и близки роднини. Твърди, че в резултат на воденото наказателно производство е претърпял

значителни неимуществени вреди, изразяващи се в преживяно с години голямо унижение и срам, постоянна тревога, стрес, напрежение и страх, уронване на честта и достойнството, накръняване на авторитета и доброто име в обществото, сред приятелите и сред колеги. Претендира сумата от 80 000 лева, представляващи причинени неимуществени вреди и сумата от 1 000 лева – имуществени вреди.

Ответникът Прокуратурата на Република България е оспорил искове, като твърди, че е действал съгласно правомощията делегирани му по материалния и процесуалния закон. Отделно от това предявената претенция за неимуществени вреди е силно завишена. Моли съда да постанови съдебно решение, с което да отхвърли исковете.

Съдът намира, че фактическа обстановка е правилно установена от първоинстанционният съд и е следната:

Не се спори, че ищеца с постановление от 01.05.2013 г. по ДП № 1606/2012г. на ОД МВР Враца е привлечен като обвиняем и му било повдигнато обвинение от разследващ полицай за извършено престъпление по чл.115 ал.1 вр.чл.20 ал.2 вр.ал.1 НК, а по искане на ответника с определение от 02.05.2013г. по ч.н.д.№ 195/2013г. на ВрОС по отношение на ищеца е взета мярка за неотклонение “задържане под стража“, изменена с постановление от 08.07.2013 г. по ДП № 164/2012 г. с „парична гаранция в размер на 2 000 лева“, внесена от ищеца, вследствие на което той е освободен от ареста, където престоял 69 денонощия. На 23.07.2013 г. с постановление по ДП № 63/2013г. по описа на ОД МВР Враца на ищеца било повдигнато обвинение за извършване на същото престъпление, но като помагач на извършителите, а с постановление на прокурор от ВрОП от 30.06.2014г. по ДП № 164/2012 г. наказателното производство против ищеца е прекратено.

С постановление от 22.04.2014г. на разследващ полицай при РУП Враца на ищеца е повдигнато ново обвинение за извършено престъпление по чл.294 ал.1 вр.чл.26 ал.1 НК и същият привлечен в качеството на обвиняем по същото. През юли 2014г. ВрОП внесла в ОС Враца обвинителен акт против ищеца и други две лица, като с присъда от 04.02.2015г. по НОХД № 322/2014г., ВрОС признал и тримата подсъдими за виновни по повдигнатите им обвинения, и им наложил наказания, като ищецът бил признат за виновен в това, че за времето от 08.08.2012г. до 10.08.2012г. в гр.Враца, при условията на продължавано престъпление е спомогнал на К. В., извършил в съучастие с Р. В. престъпление по чл.116, ал.1, т.3, т.6, предл.3, вр.чл.115, вр.чл.20, ал.2, вр.ал.1 от НК, да бъде осуетено спрямо него наказателно преследване, без да са се споразумявали предварително /преди да извърши престъплението/, като на основание чл.294, ал.1, чл.26 и 54 от НК ищецът е осъден на две години лишаване от свобода, като изтърпяването е отложено за срок от 4 години от влизане на присъдата в сила. С решение от 03.11.2015г. по ВНОХД № 304/2015г., САС отменил присъдата на ВрОС и върнал делото за ново разглеждане на прокурор от ВрОП, поради допуснати съществени процесуални нарушения. С постановление от 04.12.2015г. по ДП № 164/2012г. прокурор от ВрОП прекратил наказателното производство против ищеца за

извършено от него престъпление по чл.294, ал.1, вр.чл.26, ал.1 от НК, предвид разпоредбата на чл.294, ал.3 от НК, изключваща наказуемостта на деянието между съпрузи и близки роднини.

От изслушаната пред първоинстанционният съд съдебно-медицинска експертиза, изготвена от вещо лице дерматолог се установява, че ищецът страда от заболяване „псориазис“, което съществува от над 20 години. Провеждал е редовно лечение - амбулаторно и стационарно и през годините е бил в състояние на подобряване и влошаване, защото това заболяване е с хроничен рецидивиращ характер, сезонно протичане, влошаващо се през есенно-зимния период, свързано с по-студеното време и по-малкото слънцегреене. През всичките тези години лицето е провеждало съответно лечение за псориазис при дерматолози, и е бил в състояния на пълна ремисия, или липса на кожни обриви. Според експерта през 2013 г. заболяването е довело до изостряне по повод психотравма. При един псориазис обривите обхващат тяло, крайници, глава и са с червени петна, които се подобряват от проведено лечение. През 2017г. ищецът е взет на диспансерен отчет в Кожен диспансер. Заболяването изисква непрекъснато продължително лечение, външно локално, със съответен вид мазила, както и с определени лекарства, което трябва да се поддържа, защото ще се получи изостряне. Стресовото състояние може да доведе по поява или до влошаване на псориазиса. Ищецът страда и от второ кожно заболяване „дерматит“, което не е свързано с психотравма, но то може да се появи на фона на псориазисни изменения на тяло и крайници, тъй като кожата вече е увредена и той е алергично инфекциозен, а ищецът страда и от астма, а ако астмата е от алергичен тип, той може много често да заболее от това заболяване "дерматит", като това заболяване е първо "алергичен дерматит", а после прераства в "дерматитис супорлатива", която е по-тежката форма на "алергичния дерматит", заради което има също пролежаване в кожния диспансер. Според вещото лице, преди задържането му, ищецът е бил в състояние на ремисия, като не е имал обриви, но след задържането през 2013г. състоянието му значително се влошава, което е възможно при стресово състояние.

Приети са и заключения на вещи лица по допуснатата белодробна медицинска експертиза от които се установява, че ищецът страда от заболяването бронхиална астма и алергичен ринит още от преди задържането му в ареста, има доказани алергии. Според експертите всяко едно задържане, всеки един стрес влошава всякакво хронично заболяване. При ищеца заболяването е умерено тежко и след ареста той си остава в същата форма на заболяване. Ищецът има астма с умерено тежко протичане, на фона на провеждано лечение астмата има добра прогноза, но с правилно лечение пациентите имат нормална социална адаптация. Експертите установяват, че ищеца има още много придружаващи болести, освен астмата, като високо кръвно, диабет, псориазис, артрозна болест, дискова херния. От приложените по делото писмени доказателства и от заключенията на двете експертизи се установява, че ищецът страда и от заболяване „захарен диабет“, придобито след излизането му от ареста.

Приета е също така и съдебно психологична експертиза, от която се установява, че през периода от повдигане на първото обвинение до прекратяване на наказателното

производство, ищецът е преживял силно нервно напрежение с различно проявление, безпокойство и тревожност, което се е отразило негативно на цялостното му психологично и здравословно състояние. Силното нервно напрежение има комплексен характер, но наказателното преследване е повлияло негативно върху неговия авторитет и е нанесло морални страдания и вреди. Ищецът е емоционално нестабилен в периода, често плаче. Наблюдават се периоди на емоционална и социална отчужденост, затвореност в себе си, накрънено достойнство и авторитет, нарушение на съня, храненето, главоболие, сърцебиене. Стресовото състояние е създавало психически дисбаланс. Установява, че към настоящия момент няма показатели за наличие на стрес, наблюдава се нормализиране на психологичното състояние при ищеца. Налице е посттравматично безпокойство от психотравмата. Липсва форма на депресия. Личността на ищеца е с изградена устойчива ценностна система и морални критерии.

Пред първоинстанционният съд са разпитани трима свидетели за установяване претърпените вреди. Свидетеля В., съпруга на ищеца установява, че съпругът ѝ много тежко понесъл несправедливото задържане. След като го пуснали, посещавал свидетелката в ареста и плачел, като казвал, че ще умре, а свидетелката го успокоявала. Съпругът ѝ изпитвал срам от хората какво ще кажат, тъй като били познати в града, нито спал, нито се хранел, вървял из стаята и плачел. Бил отслабнал, тъй като не се хранел. Работел във "В и К", но нямал самочувствие сред колегите си. Посочва също, че изнемогвали за пари, нямали средства, а ищецът теглил пари от банки за прехрана, за адвокати, защото делата продължили. Съпругът ѝ много се променил в сравнение с това както бил преди. Въобще не могли да разговарят нормално, срамували се. Свидетеля Л. установява, че посетила ищеца след излизането му от ареста. Той плачел постоянно, притеснявал се, обяснявал, че нищо не е извършил. Бил изплашен, психически разстроен, не бил на себе си, не бил адекватен. Бил отслабнал, прежълтял, бил много зле и притеснен. Оплаквал се, че не може да спи, даже и сега, явява му се преживяното, не може да го преодолее. Преди ареста семейството било много добре финансово, но след това теглили много заеми, като знае, че има един голям заем от 20 000 лева и отделно има и други по-малки, защото като започнали дела трябвали пари. Свидетеля О. който е колега на ищеца установява, че до преди ареста познавал ищеца като работлив, спокоен, сериозен човек, но след като бил освободен го видял отслабнал поне с 10 кг и видимо притеснен, умислен. Плакал пред свидетеля, което е доста притеснително да се види, както и пред други колеги е плакал. Той плакал и му се оплакал от този факт на задържането му, че е обвинен за убийство.

При така установена фактическа обстановка, съдът приема от правна страна следното:

С оглед изложеното в обстоятелствената част на исковата молба съдът намира, че е сезиран с иск с правно основание чл.2, т.3 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/, за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди. В чл. 2 ЗОДОВ са изброени случаите на отговорност на държавата за незаконни действия на правозащитни органи. Прокурорът е държавният орган, който съгласно чл. 234 НПК проверява съставлява

ли деянието престъпление и правилна ли е квалификацията, има ли основание за прекратяване, спиране или разделяне на наказателното производство, събрани ли са доказателствата по делото необходими за разкриване на обективната истина, подкрепя ли се обвинението от доказателствата по делото и пр. Ако намери че обвинението е доказано, прокурорът съставя обвинителен акт - чл. 235 НПК. Обвиняемият не е длъжен да доказва, че е невинен - чл. 83, ал. 1 НПК. Съгласно чл. 14, ал. 2 НПК той се счита за невинен до завършване на наказателното производство с влязла в сила присъда, с която се установява противното. Ако констатира, че деянието не съставлява престъпление или че не е доказано, прокурорът прекратява наказателното производство. В първия случай преценката е правна, а във втория случай-фактическа и означава, че деянието не е извършено от лицето. В този случай основаниято за прекратяване е необоснованост на валидно повдигнато и предявено обвинение, което не е подкрепено от събраните по делото доказателства. Затова настоящият състав приема, че когато наказателното производство е прекратено, основаниято за обезщетяване на вреди по чл. 2, т. 3 ЗОДОВ е, че деянието не е извършено от лицето. Съдът приема, че отговорността на държавата в лицето на нейните държавни органи е предвидена с оглед репарирание на вредите, причинени при осъществяване властническите функции на държавата, в лицето на нейните органи, които безспорно са възложени и на ответника по делото, което е и единственият критерий, изведен в ЗОДОВ. Установиха се и двете предпоставки за ангажиране на отговорността на ответника, обвинение и прекратяване на наказателното производство с влязъл в сила съдебен акт. Съгласно чл.4 от ЗОДОВ държавата отговоря за вредите, които се явяват пряка и непосредствена последици от увреждането.

По размера на неимуществените вреди съдът намира следното:

Установява се, че в резултат на воденото наказателно производство, ищецът като пряка и непосредствена последица е претърпял неимуществени вреди, изразяващи се в изживян силен психически стрес. В резултат на това е било компрометирано името му сред приятели, познати и колеги. В тази връзка съдът кредитира дадените от свидетелите показания, като непосредствено придобити. От заключенията на експертизите се установи сериозно влашаване на здравословното състояние на ищеца. Отделно от това, следва да бъде взето в предвид, че спрямо ищеца е била взета най-тежката мярка за неотклонение „задържане под стража” за срок от 69 денонощия.

Настоящият състав като взе предвид всички тези обстоятелства, преценени съобразно принципа на справедливост по смисъла на чл.52 от ЗЗД във връзка с § 1 от ЗОДОВ, времето през което се е водило наказателното производство и срока на мярката за неотклонение, социално-икономическата обстановка в страната към 2015 год., счита че за обезщетяване на претърпените от ищеца неимуществени вреди е необходима сумата от 40 000 лева. За тази сума предявеният иск с правно основание чл.2, ал.1, т.3 от ЗОДОВ досежно неимуществените вреди е основателен и доказан и като такъв следва да бъде уважен. В частта досежно присъдените имуществени вреди решението е влязло в сила.

Поради съвпадане на правните изводи на въззивната инстанция с тези на първоинстанционният съд решението на Врачанския окръжен съд следва да бъде потвърдено.

При този изход на делото страните не си дължат разноси, поради което такива не следва да се присъждат.

По изложените съображения, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 47 от 17.02.2020 год., постановено по гр.д.№ 384/2019 год. по описа на Врачанския окръжен съд, ГО.

Решението може да се обжалва при условията на чл. 280 от ГПК с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните пред ВКС.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____